

A nagyszülők ma már büszkébbek unokájuk tehetségére, mint saját szakmai múltjukra

Fotófantázia FOTÓ: HÁMOR SZABOLCS

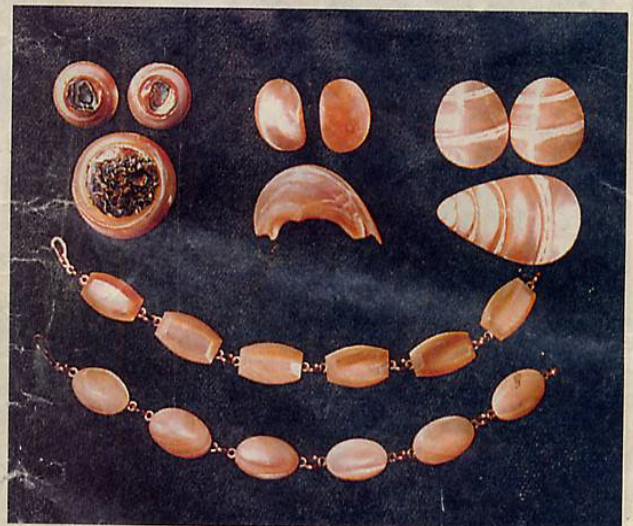

Ezek az emléke eltett régi szép darabok a nagymama kincsdobozából kerültek elő

Imre Károly 1952-ben, akkor váltotta ki az ipart, amikor mindenki más szabadult tőle. A szegedi felső-ipariskolában végzett gép- és elektrotechnikusnak, majd tengerészisztnek kevés volt a világtengerek nyújtotta szabadság is: teljes függetlenségre vágyott.

Az Imre-műhely „nyersanyaga”. A tengeri gyöngyházkagylók és -csigák önmagukban is gyönyörűek

Imre Magdolna részben megőrizte, részben továbbfejlesztette a nagyszülei által kigondolt formákat

Gyöngyházfényű élet

● Nem szerettem alkalmazott, beosztott lenni. Olyan tevékenységet kerestem, amelynél nem-hogy a főnök, még a konkurencia sem irányít – idézi fel közel fél évszázados törekvéseit házigazdánk. A kagylóhéjcsiszolás ilyen foglalatosságnak bizonyult, az Imre családnak máig nincs vetélytársa. Nem volt persze mellékes körülmény a döntésnél, hogy Imre Károlyt is, feleségét is lenyűgözte a gyöngyházkagyló szivárványos szépsége, természettől adott értékes volta.

– Am ahhoz, hogy kagylóval foglalkozhassak, előbb halásznak kellett lennem. E „hasznos vízi állat”-hoz csak valamelyik halászati szövetkezet tagjaként juthattam hozzá.

Imre Károly a gyomai, majd a szolnoki szövetkezetben halászta a kagylókat, mert csak az élő kagylók héja alkalmas feldolgozásra. S közben feleségével együtt szebbnél szebb kítűzőket, klipszket, karkötőket álmodtak meg.

Ekszereikre azokban a kevésbé ciciomásokban is mindig volt az értéket becsülő vevő a vásárokon. Saját üzletük ugyanis sosem volt Imrééknek, vidéki vásárokon, piacokon keltek el a különleges darabok. A Budapesti Nemzetközi Vásár már foglalkozásuk elismertségének jelentős állomása volt, itt azután évtizedekig kiállítottak. Egyik-másik tengeremléki – japán vagy olasz – kereskedő többtucatnyi ékszert vagy dísz tárgyat vásárolt tőlük, s vitte haza az otthon ismeretlen holmikak.

A klipszek, kítűzők mellett a legelső dísz tárgy a pici vitorlás volt. Nem tudtak annyit készíteni belőle, amennyit a balatoni kereskedők – akkortájt tizennégyen voltak – el ne adtak volna. A hajócskát később különlegesebb munkák követték. Gyönyörű sakkasztalok például: minden kockájuk további kilenc pici kockából kivágva, tökéletesen összecsiszolva. Intarziás bútorok, színházi látszóvelek sérült, kitorozedett gyöngyházberakásainak pótlása. Még *Habsburg Ottó* édesanyjának, *Zita* királynénak pompás legyezője is Imréék műhelyében újult meg. Akárcsak az esztergomi Keresztény Múzeumban őrzött egyik-másik felbecsülhetetlen értékű kegytárgy.

De mindez már azután volt, hogy a hetvenes években egy szerencsés vétel folytán hozzájutottak a Fővárosi Gyöngyházgombüzem teljes nyersanyagkészletéhez.

– Mi addig csak hazai, édesvízi kagylóval dolgoztunk, s hiába könyörögtünk a gombüzemnek egy pár kiló tengerkagyló-héjért. Amikor aztán csődbe mentek, ők könyörögtek nekünk – emlékeznek Imréék, akik ily módon két-vagonnyi hulladék kagylóhoz jutottak hozzá. Van ezek között ausztráliai, új-zélandi, Japánból származó, meg olyan, amely a Fülöp-szigetek partjainál termelt. A tejfehér édesvízi kagylók mellett ezek a távolról jöttek a szivárvány minden színében ragyognak. Persze csak a megfelelő kővel végzett

csiszolás, polírozás után. Feldarabolásukhoz sem lombfűrész használtnak ma már Imréék, hanem gépeket.

– A kagylóhéj keménységét, akárcsak a féldrágaköveket vagy a gyémántot, Brimmel-fokban mérik – magyarázza Imre Károly. – A gyémánt keménysége 10-es, a kagylóé 4,6-os. Szóval neki kell feszülni, amikor a koronghoz tartom a pici héjdarabot, és ilyen szögben vágom, olyan síkban csiszolom...

Ehhez képest Imréék lányunkája már tizenhárom éves korában elkészítette első önálló darabját.

– Egy domború fazonú kítűzőt választottam, mert ezt a legnehezebb megcsinálni. Ahhoz, hogy szép egyenletes legyen a felület, ne törjön meg sehol, nagyon aprólékosan, a dőlésszöget milliméterenként változtatva kell csiszolnom – meséli *Imre Magdolna*, aki öt évvel ezelőtt átvette az ipart nagyszüleitől. Kereskedelmi érettségije van, de érthető, hogy a kagylókhoz nagyobb kedvet érzett, hiszen másfél éves korától ott sertepertelt a műhelyben. Szabályosan belenőtt a mesterségbe, s a kézműves- és kirakodó vásárokon ma már az ő szép munkáival találkozni. Vannak saját tervezésű modern darabjai, de a nagyszülei s a családi hagyomány iránti tiszteletből a klasszikus fazonokat is megőrizte. A sok műanyag, festett alumínium és egyéb hitványság között az ő ízléses munkái szinte magukhoz rántják a tekintetet. Ennek ellenére semmiféle titulusa, minősítése nincs.

– Felrótták már nekem, hogy nem vagyok népművész – mondja a fiatalasszony. – Hát én legfeljebb a Fülöp-szigeteken lehetnék az. Egyébként kézművesnek tartom magam.

Ebben a minőségében is részt vehetne rangos vásárokon – ha meg tudná fizetni a helypénzt.

– A Budapesti Tavasz Fesztivál idejére a Vörösmarty téren 150 ezer forintot kértek egy asztalért. Én ezt az összeget az aprólékos kézi munkával készített, kétszáz-háromszáz forintért árusított klipszeimmel, kítűzőjimmal nem tudom megkeresni. Így aztán az ízléstelen bővli uralja az olyan vásárokat is, amiknek a magyar kézművességet kellene reprezentálniuk.

Amikor Imre Károly és felesége csiszolatni kezdte a kagylóhéjat, a hivatalos gazdaságpolitika nem támogatta a magánszektor. De azért három gyermeket felneveltek, szép szakmát adtak a kezükbe. A gyöngyházkagylók fénye mintha életüket is beragyogta volna: éltek nagy elégedettségben. Felépítették a fővárosban ürmegyei házukat, s negyven év után úgy fejezték be az ipart, hogy egy fillér adósságuk nem volt.

Unokájuk vajon mit mesélhet majd negyven év múlva?

Imre Magdolna hatéves *Szabolcs* fia mindenesetre ott sertepertelt a műhelyben anyja körül...